

**Ústav klinické biochemie laboratorní diagnostiky
1.Lékařská fakulta University Karlovy, Praha
Všeobecná fakultní nemocnice, Praha**

SCREENING KOLOREKTÁLNÍHO KARCINOMU Z POHLEDU eLEARNINGU

MEFANET 2009 - Brno - Voroněž, 25. -26. listopadu 2009

elearning lze chápat jako **multimediální podporu** vzdělávacího procesu využívající moderní informační a komunikační technologie pro zkvalitnění vzdělávání.

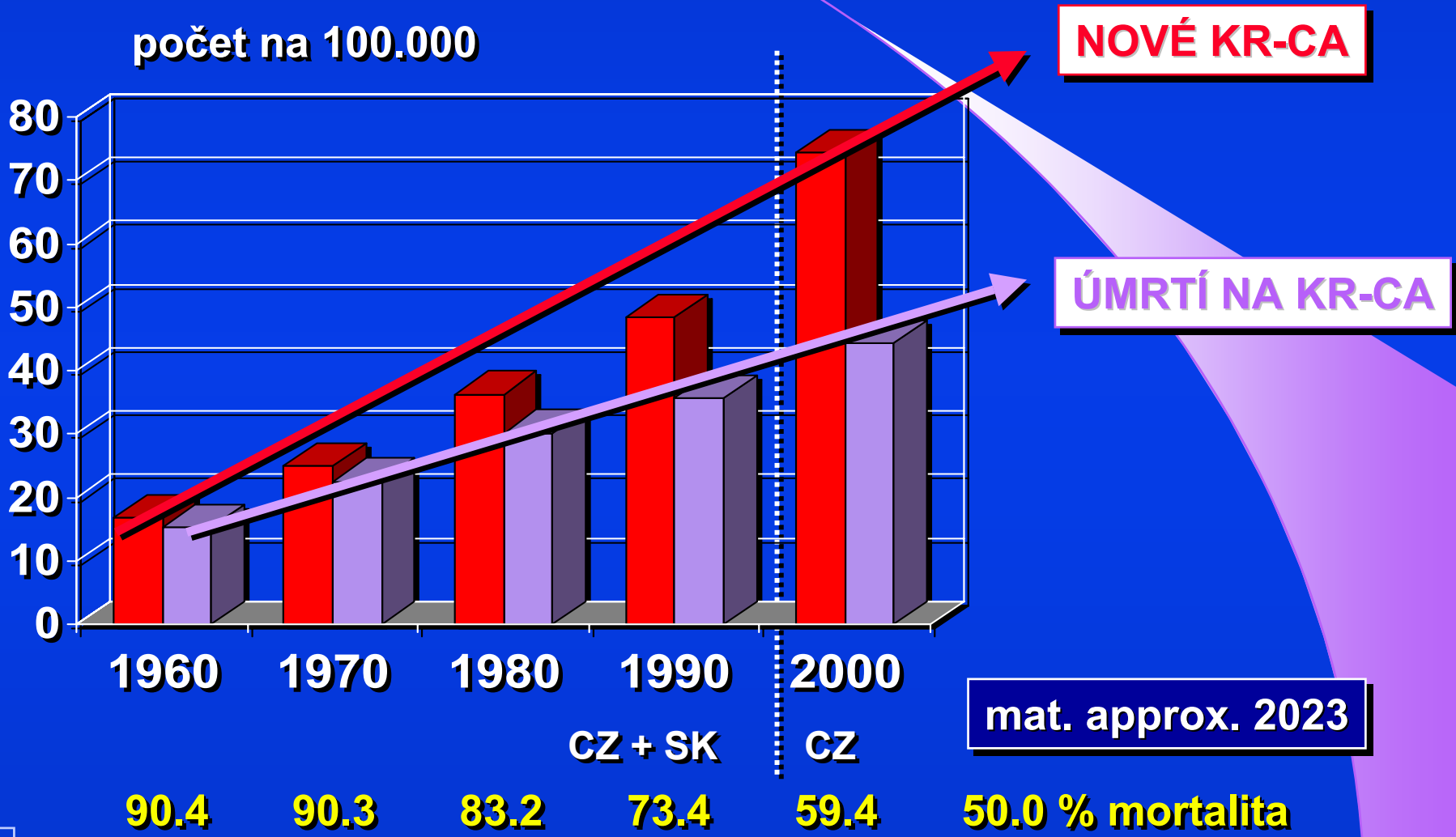
eLEARNING KRCA - OBJEKTY VZDĚLÁVÁNÍ

- ❖ VÝZNAM SCREENINGU KRCA
- ❖ TECHNOLOGIE A METODY SCREENINGU KRCA
- ❖ REALIZACE, PROVEDENÍ SCREENINGU KRCA
- ❖ EVIDENCE VÝZKUMU A NOVÉ TRENDY V KRCA

eLEARNING POPULACE, PACIENTŮ, SESTER, LÉKAŘŮ

INCIDENCE KOLOREKTÁLNÍHO KARCINOMU

počet na 100.000

1960

1970

1980

1990

2000

CZ + SK

CZ

90.4

90.3

83.2

73.4

59.4

INTERNET - ZDROJ INFORMACÍ

colorectal cancer screening
 colorectal cancer screening
 colorectal cancer screening
 colorectal cancer screening

Google	6,550,000
Yahoo	5,770,000
PubMed	68,572
Scirus	298,147

"colorectal cancer screening"
 "colorectal cancer screening"
 "colorectal cancer screening"
 "colorectal cancer screening"

Google	291,000
Yahoo	911,000
PubMed	1,819
Scirus	87,292

vyhledávaný řetězec

vyhledávč

počet odkazů

METODY A TECHNOLOGIE SCREENINGU KRCA

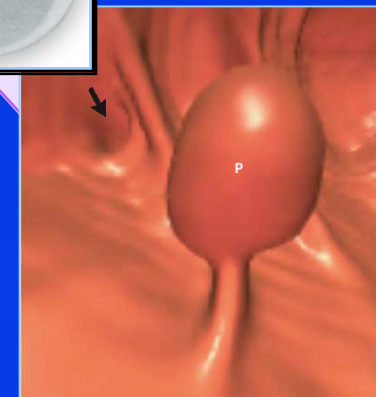
**FOBT, TOKS
Haemoccult**

Kapslová endoskopie

Screeningová koloskopie

**Virtuální počítačová
kolonoskopie**

**Automatická analýza
Hb ve stolici**

DNA chip markerů KRCA

Mass Screening in Colorectal Cancer

In 1970 the Haemoccult slide test, using guaiac-impregnated filter paper, was introduced in the United States of America by Smith Kline.

Schweiz Med Wochenschr. 1976 Feb 28;106(9):297

The **hemoccult test in the screening for colonic carcinoma**

Deyhle P, Nüesch HJ, Kobler E, Jenny S, Säuberli H.

The only practicable method for mass screening for carcinoma of the colon is detection of occult blood in stool.

Lancet. 1980 Apr 12;1(8172):791-793

Screening for symptomless colorectal cancer by testing for occult blood in general practice.

Hardcastle JD, Balfour TW, Amar SS.

1638 persons over the age of 45 were invited to test their faeces for occult blood, using the 'Haemoccult' method.

HAEMOCCULT GUAJAC TEST

SOUČASNÉ TESTY

HODNOCENÍ TESTU
JE SUBJEKTIVNÍ, ZRAKEM

HAEMOCULT MÁ VELMI
NÍZKOU CITLIVOST

HAEMOCULT MŮŽE BÝT
OVLIVNĚN POTRAVOU

ODBĚR VZORKU STOLICE
OVLIVŇUJE VÝSLEDEK TESTU

TESTY JEN KVALITATIVNÍ
(POZITIVNÍ, NEGATIVNÍ)

SOUČASNÉ TESTY

**HODNOCENÍ TESTU
JE SUBJEKTIVNÍ, ZRAKEM**

**HAEMOCULT MÁ VELMI
NÍZKOU CITLIVOST**

**HAEMOCULT MŮŽE BÝT
OVLIVNĚN POTRAVOU**

**ODBĚR VZORKU STOLICE
OVLIVŇUJE VÝSLEDEK TESTU**

**TESTY JEN KVALITATIVNÍ
(POZITIVNÍ, NEGATIVNÍ)**

OC SENSOR

**HODNOCENÍ TESTU
ANALYZÁTOREM**

**CITLIVOST TESTU
ŘÁDOVĚ VYŠŠÍ**

**TEST NEMŮŽE BÝT OVLIVNĚN
POTRAVOU**

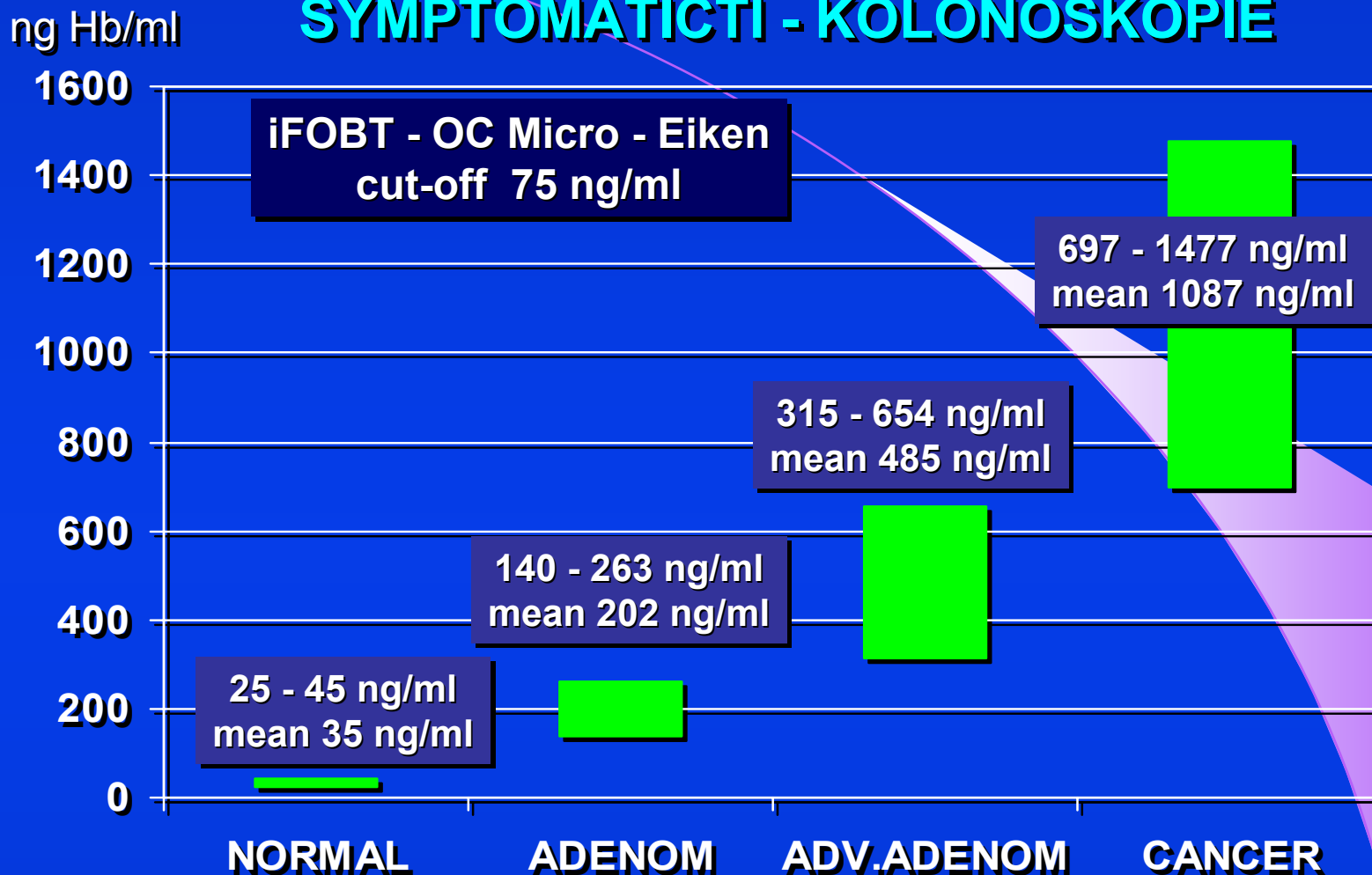
**TECHNOLOGICKY DEFINOVANÉ
MNOŽSTVÍ VZORKU STOLICE**

TESTY JSOU KVANTITATIVNÍ

**LZE DEFINOVAT
HRANIČNÍ CUT-OFF HODNOTU**

SYMPTOMATIČTÍ - KOLONOSKOPIE

Levi Z., Rozen P., Hazazi R., Vilkin A., Waked A., Maoz E., Birkenfeld S., Leshno M., Niv Y.
 Ann Intern Med. 2007;146:244-255
 A Quantitative Immunochemical Fecal Occult Blood Test for Colorectal Neoplasia

iFOBT - OC Micro - Eiken
cut-off 100 ng/ml

ASYMPTOMATIČTÍ - SCREENING

20 623 SAMPLES

RANDOMIZATION

	g-FOBT	i-FOBT
INVITATION	10 301	10 322
PARTICIPATION	4 836	6 157
POSITIVE FOB TEST	117	339
EXAMINATION	103	280
POLYPS AND CANCER	80	218
ADV.ADENOMAS AND CANCER	57	145
COLORECTAL CANCER	11	24

van Rossum, L.G., van Rijn, A.F., Laheij, R.J., van Oijen, M.G., Fockens, P., van Krieken, H.H., Verbeek, A.L., Jansen, J.B., Dekker, E., Random Comparison Of Guaiac And Immunochemical Fecal Occult Blood Tests For Colorectal Cancer In A Screening Population - Gastroenterology (2008)

ODBĚROVÝ SYSTÉM - OC SENSOR μ

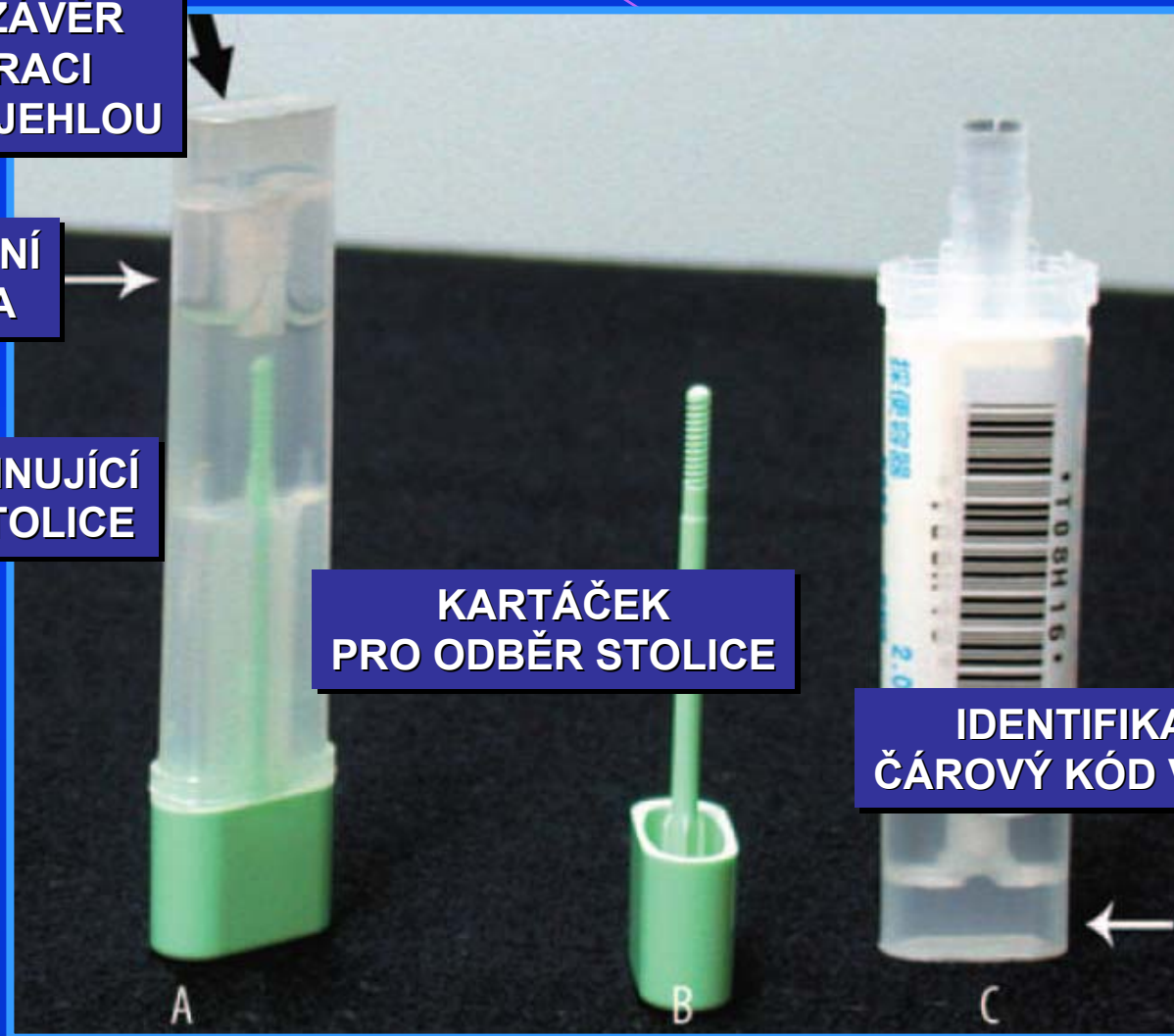
HLINÍKOVÝ UZÁVĚR
PRO PERFORACI
NÁSTŘIKOVOU JEHLOU

FILTRAČNÍ
VLOŽKA

SEPTUM DEFINUJÍCÍ
MNOŽSTVÍ STOLICE

KARTÁČEK
PRO ODBĚR STOLICE

IDENTIFIKAČNÍ
ČÁROVÝ KÓD VZORKU

SCREENING KOLOREKTÁLNÍCH NÁDORŮ V ČR

PRAKTICKÝ LÉKAŘ

LABORATOŘ

GASTROENTEROLOG

SCREENING	gFOBT	qiFOBT	KOLO
VÝKON VZP	15120	81733	15101
CENA - BODY	154	84	753
COMPLIANCE	50%	62%	32%
KR-CA	6	14	8

*Hol L., VanLeerdam ME., Van Ballegooijen M., et others:
Screening for colorectal cancer; randomized trial - GUT 2008, 57; suppl.II, A92 - A93*

eLEARNING ZDRAVOTNÍCH SESTER

Rakovina – Encyklopedie zdravotní sestry - Mozilla Firefox

File Edit View History Bookmarks Tools Help <http://sestra.org/Rakovina> Přihlaste se

stránka diskuse ukázat zdroj historie

Rakovina

Rakovina je skupina nemocí charakterizovaných nekontrolovaným buňkovým dělením a schopností těchto buněk napadat jiné tkáně a rozšířit se do jiných částí těla, kde buňky nejsou normálně lokalizovány (metastáze). Rakovina je způsobena narušením DNA (genetický materiál) genetickými a environmentálními faktory, vedoucími k nenormální regulaci buněk.

Když normální buňky jsou poškozené nebo staré, následuje **apoptóza** (zánik buněk rozdělením na jednotlivé částice); rakovinové buňky se však apoptóze vyhnou.

Buňková multiplikace (proliferace - novotvoření tkáně) je normální fyziologický proces vyskytující se v téměř všech tkáních a za mnohých okolností, např. reakce na úraz, imunitní reakce, nebo výměna buněk, které odumřeli nebo byli

Rakovina	
Anglicky:	Cancer
Latinsky:	Cancer (morbus)
Typ:	.
Subtyp 1:	
Subtyp 2:	
Symptomy:	tumor (nádor), krvácení, bolesti, vředovitost, anemie, pocení atd.
Terapie:	chirurgie, chemoterapie, radioterapie, imunoterapie, monoklonální protilátková terapie atd.
Prevence:	zdravý životní styl, dieta, vitaminy, skrínink, vakcinace atd.
MedlinePlus:	http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/ency/article/001289.htm
ICD-9:	

navigace

- Hlavní strana
- Statistika
- Oznamy
- Prezentace
- Kontakt

hledat

Jít na **Hledat**

nástroje

- Odkazuje sem
- Související změny
- Speciální stránky
- Verze k tisku

Done

eLEARNING KRCA - KOLOREKTUM.CZ

Kolorektum.cz: Aktuality - MUDr. Petr Kocna, CSc: GastroWeb – internetový portál pro gastroenterology - Mozilla Firefox

File Edit View History Bookmarks Tools Help http://www.kolorektum.cz/index.php?pg=...

kolorektum

screening kolorektálního karcinomu

VYHLEDÁVÁNÍ

OK

nop on-line

PROVOZOVATELÉ

ČESKÁ GASTROENTEROLOGICKÁ SPOLEČNOST ČGS

Pro veřejnost Pro odborníky

Aktuality

MUDr. Petr Kocna, CSc: GastroWeb - internetový portál gastroenterology

Více než 150 odkazů na internetové stránky pro gastroenterologii. Nabídka českých zahraničních časopisů, přímé odkazy na abstrakta a full-text článků z gastroenterologie, biochemie, imunologie a dalších oborů. Každý měsíc aktuální novinky z domova 114 vybraných (přeložených) abstrakt z českých i zahraničních časopisů věnovaných gastroenterologii. Přehled kongresů a odborných setkání. Nabídka 50 laboratorních gastroenterologií, s edukačním aspektem minicyklopedie - GastroLab.

Z bohatého obsahu [GastroWebu](#) vybíráme například:

- [GastroAtlas](#) - databáze zahrnující vybrané endoskopické, sonografické, endosonografické obrazy

Done

<http://www1.lf1.cuni.cz/~kocna/glab/glency1.htm>

<http://gelab.zde.cz>

Skupina metodik funkce tenkého střeva, malabsorpce, screening céliakie, střevní propustnost, bakteriální přerůstání

- Anti-endomysium IgA
- Anti-gliadin IgA, IgG
- Anti-tTG IgA, IgG
- Anti-gliadin, tTG ve stolici
- A-vitamin zátěžový test
- β-karoten
- β-karoten zátěžový test
- Céliakie, serologické markery
- Dechový test s laktózou
- Dechový test s xylózou
- Laktózový toleranční test
- Laktulózo/mannitolový test
- Screeningové p...

MiniEncyklopedie laboratorních metod v gastroenterologii

GastroLab

Protilátky ke tkáňové transglutamináze (atTG) - IgA a IgG

Tkáňová transglutamináza má přímý vztah k patogenezi onemocnění a byla popsána jako vlastní, chemický substrát endomysia, stanovení atTG má proto rovněž velmi vysokou diagnostickou efektivitu, podobně jako EmA protilátky (senzitivita 87-97% a specifita 88-98%). Stanovení atTG je prováděno klasickou metodou ELISA, což je pro rutinní diagnostiku technika dostupnější než imunofluorescenční průkaz EmA. Protilátky atTG lze na rozdíl od EmA stanovit ve třídě IgA i IgG, což má význam pro nemocné se selektivním deficitem IgA. Metoda byla popsána s použitím morčecího antigenu, který je použit ve většině starších souprav, novější soupravy již používají jako antigen tkáňovou transglutaminázu izolovanou z lidských buněk, z lidských erythrocytů, nebo rekombinantní tTG izolovanou na E.coli. Referenční hodnoty se liší u jednotlivých souprav, většinou je pro IgA protilátky uváděna horní hranice normy 10 - 15 IU/l, některé soupravy definují i tzv. gray-zone v rozsahu 10 - 20 IU/l. Stanovení protilátek atTG s lidským, rekombinantním antigenem vykazuje nižší falešnou pozitivitu než metody s morčecím antigenem. Nejnovější studie porovnávají protilátky třídy IgA a IgG, a POCT metodiky stanovení atTG protilátek.

Reference

- Sardy M. - Clin Chim Acta. 2007, [Medline - link](#) [PubMed](#)
- Byrne G. - Gut. 2006, [Medline - link](#) [PubMed](#)
- Raivio T. - Aliment Pharmacol Ther. 2006, [Medline - link](#) [PubMed](#)
- 2005, [Medline - link](#) [PubMed](#)

NČLP

Medline on-line
nejnovější publikace

Přímý link na MZČR
Národní číselník

http://www1.lf1.cuni.cz/~kocna/ge_atlas/ge_frames.htm

<http://geatlas.zde.cz>

GE Atlas display full - Mozilla Firefox

File Edit View History Bookmarks Tools Help <http://www1.lf1.cuni.cz/~kocna/ge>

Dnes je: úterý, 24. listopadu 2009, 15:34 hodin, svátek má dnes

eLearningová databáze obrazové dokumentace pro gastroenterologii

Databáze zahrnuje vybrané endoskopické, sonografické, endosonografické a RTG obrazy z obrazové dokumentace 4.interní kliniky VFN a 1.LF UK, Praha.

Fultextové prohledávání databáze - originální skript - **EZDB Search skript:**
(pozn. skript rozlišuje malá a velká písmena)
Vyhledávaný termín:

Prohledávání databáze - JavaScript (vyhledávání pojmů s českou diakritikou je omezeno):

Popis obrázku, hlavní identifikace:

Popis doplňkový, upřesňující hlavní identifikaci:

Lokalizace nálezu:

Typ obrázku ENDO, EUS, RTG:

Číslo sekvence:

Identifikace, název JPG souboru:

Done

GASTRO-ATLAS, DATABÁZE NA INTERNETU

DATOVÁ STRUKTURA, POPIS POLOŽEK DATABÁZE

Popis	<input type="text"/>
Detail	<input type="text"/>
Popis GB	<input type="text"/>
Detail GB	<input type="text"/>
Sekv sekv_XXX	<input type="text"/>
Lokalizace	<input type="text"/>
Typ ENDO,EUS,RTG	<input type="text"/>
datum	<input type="text"/>
jpg_file	<input type="text"/>
<input type="submit" value="submit"/>	

Popis - základní textový údaj, nález, diagnóza

Detail - podrobný popis obrazu

GB - anglický překlad položky 1, 2

Sekvence - umožňuje vazbu na další obrazy

Lokalizace - jícn, žaludek, tenké střevo, tlusté střevo, pankreas ...

bližší určení - antrum, jejunum, cékum ...

Typ obrazu - ENDO, EUS, RTG, US

Datum vzniku - DD.MM.RRRR, HH.MM.SS

Název souboru - např. e040811a.jpg

GASTRO-ATLAS, DATABÁZE NA INTERNETU

VYHLEDÁVÁNÍ OBRAZOVÝCH SEKVENCÍ

- ❖ Databázový systém umožňuje vytvářet sekvence obrazů
- ❖ Sekvencí je přehled obrazů demonstrující provedení výkonu
- ❖ Sekvencí jsou obrazy získané z různých zobrazovacích metod
- ❖ Sekvencí je zobrazení několika nálezů během jednoho výkonu
- ❖ Sekvencí může být časové zobrazení sledovaného pacienta
- ❖ Každý obraz, zařazený do sekvence, je v databázi indikován

SEKVENCE DEMONSTRUJÍCÍ PROVEDENÍ VÝKONU

Polyp sigmatu, stopkatý
 Base stopky po polypektomii
 Polyp in the sigmoid colon
 Base of the stalk after polypectomy
 sekv_020
 Tlusté střevo, sigmoideum

Polyp sigmatu, stopkatý
 Dlouhá, silná stopka polypu
 Polyp with stalk in the sigmoid colon
 Long and thick stalk of the polyp
 sekv_020
 Tlusté střevo, sigmoideum

Polyp sigmatu, stopkatý
 Nasazená polypektomická klička
 Polyp in the sigmoid colon
 Stalk of the polyp with polypectomy snare
 sekv_020
 Tlusté střevo, sigmoideum

**SEKVENCE 020
 POLYPEKTOMIE
 POLYP S DLOUHOU
 SILNOU STOPKOU**

SEKVENCE DEMONSTRUJÍCÍ PROVEDENÍ VÝKONU

Tumor rekta

Plošně rostoucí polypoidní tumor v rektosigmatu

Tumour of the rectum

Superficially growing polypoid tumour in the rectosigmoid

sekv_008

Tlusté střevo, rektum

Tumor rekta

Stav po slizniční resekci s perforací

Tumour of the rectum.

After endoscopic mucosal resection with perforation

sekv_008

Tlusté střevo, rektum

Tumor rekta

Stav po suture endoskopickými hemoklipy

Tumour of the rectum

Perforation closed by endoscopic hemoclips

sekv_008

Tlusté střevo, rektum

**SEKVENCE 008
POLYPOIDNÍ TUMOR,
SLIZNIČNÍ RESEKCE
A SUTURA HEMOKLIPY**

PRŮKAZ OKULTNÍHO KRVÁCENÍ, DETEKCE KRVE VE STOLICI

<http://portal.lf1.cuni.cz/Kocna/elearning/ocult1.htm>

Laboratorni dg.-gastroenterologie-1 - Mozilla Firefox

File Edit View History Bookmarks Tools Help <http://portal.lf1.cuni.cz/Kocna/elearning/ocult1.htm>

Hemoporfyrinový test detekce krve ve stolici

Vysoce citlivým testem pro detekci krve ve stolici je stanovení porfyrinovou metodou. Hematoporfyrin není v trávicím traktu degradován, na rozdíl od hemu nebo globinu, a je proto velmi spolehlivý i pro detekci krve z horní části trávicí trubice. Porfyrinovým testem je např. HemoQuant™ založený na detekci dicarboxylového porfyrinu (hematoporfyrin), který silně absorbuje 402nm s fluorescencí při 653 nm. Citlivost testu HemoQuant™ zajišťuje 100% detekce při krvácení s 15 ml krve v HČTT. Studie porovnávající detekci krvácení do HČTT u 56 nemocných prokázala spolehlivost testu HemoQuant™ v 88%, zatímco Haemocult byl pozitivní jen ve 26%.

Hemoporfyrinový test detekce krve ve stolici, obrázek LG_470

Porfyrinový test na detekci krve ve stolici - fluorescenční metoda HemoQuant™. Test zahrnuje konverzi hemu na dicarboxylový porfyrin (hematoporfyrin), který silně absorbuje 402nm s fluorescencí při 653 nm. Metoda je laboratorně náročná a test není doporučen pro screeningové postupy.

Reference

Barber MD. - J R Coll Surg Edinb. 2002, [Medline - link](#) [PubMed](#)

Harewood GC. - Mayo Clin Proc. 2002, [Medline - link](#) [PubMed](#)

Harewood GC. - Dig Dis. 2000, [Medline - link](#) [PubMed](#)

Rockey DC. - Am J Gastroenterol. 1999, [Medline - link](#) [PubMed](#)

Kvantitativní stanovení hemoglobinu ve stolici - qi-FOBT

<http://portal.lf1.cuni.cz/Kocna/elearning/img470.jpg>

Poslední aktualizace: 14. října 2009

http://www.wikiskripta.eu/index.php/Screening_nádorů_tlustého_střeva

Screening nádorů tlustého střeva – Wikiskripta - Mozilla Firefox

File Edit View History Bookmarks Tools Help <http://www.wikiskripta.eu/index.php/Screenin>

wiki skripta 1.lf uk

Verze k tisku
Trvalý odkaz

mefanet

Screening okultního krvácení [editovat]

Screening **okultního krvácení** pro vyhledávání a časnou diagnostiku kolorektálních nádorů testem **Haemoccult** je vypracován detailně, je stanoven interval screeningu, věkové rozmezí i následný koloskopický vyšetřovací program při pozitivním průkazu okultního krvácení.

Koncentrace hemoglobinu ve stolici je zcela zásadní otázkou nastavení cut-off hodnoty pro screening. Fyziologický proces definuje množství kve stolice v objemu 0,5–2,5 ml. Pokud toto množství kve je koncentrací hemoglobinu v krvi (120–150 mg/ml), a množstvím stolice za 24 hodin (300–450 g), pak můžeme hodnoty 0,3–1,3 mg hemoglobinu na 1 g stolice považovat za fyziologické rozmezí. Schematicky lze zobrazit zdravou/fyziologickou populaci s koncentrací 0,3–1,3 mg Hb/g stolice a křivku koncentrace Hb u kolorektálního karcinomu. Detekční cut-off pro standardní Haemoccult test (gFOBT) je přibližně 5 mg Hb/g stolice, nezachytí tedy všechny KRCA, ale neměl by detekovat pozitivně žádného zdravého jedince. Diskutována je hladina detekčního limitu, např. pro **imunochemické testy - iFOBT**.

Studie v posledních letech testují několik imunochemických analyzátorů pro **kvantitativní stanovení hemoglobinu ve stolici (qi-FOBT)**, většina je japonské výroby. ROC křivky prokazují specifitu pro pokročilé **adenomy** 95,3 % při citlivosti 100 ng Hb/ml.

Reference [editovat]

Calistri D. - Cell Oncol. 2009, [Medline](#)

Ahlquist DA. - Ann Intern Med. 2008, [Medline](#)

Koncentrace Hb na g stolice

Done

Skutečná síla **e-learningu** není v poskytování informací
kdykoliv, odkudkoliv a komukoliv,
ale v jeho možnostech poskytovat
správné informace,
správným lidem
ve **správném čase**
a na **správném místě.**

B. W. Ruttenbur

*Ruttenbur, B., Spickler, G., Lurie, S. (2000). eLearning:
The Engine of the Knowledge Economy.*

Published by Morgan Keegan & Co., July 6, 2000, 109pp. (1.1MB)

<http://www.masie.com/masie/researchreports/elearning0700nate2.pdf>

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST